

# POKROK ZÁPADU

State Historical Society N. S. U.

Založen 1871.--Ročník XXX.

OMAHA, NEBR., V PÁTEK DNE 30. BŘEZNA 1900.

Dvojtýdeník: Ročník VIII. číslo 57.

## NOVÉ ZPRÁVY DOMACÍ.

### Z Washingtonu.

† Tajemník války prohlásil počátkem týdne, že po podepsání zákona na úlevu bídy na Porto Rico učiněny bezodkladně kroky, aby peněz povolených náležitým způsobem upotřebeno bylo a sice dáno generálnímu guvernérovi ostrova právo zahájiti takové práce veřejné, jimiž by co možno největšímu počtu bez práce jsoucího obyvatelstva zaměstnání poskytnuto bylo. Mimo toho ovšem rozdělčovány budou i potravin mezi hladovící obyvatelstvo venkovské.

† Výbor senátní, kterýž zanášel se již po delší dobu s výsledkem svědků v případě montanského senátora Clarka, kterýž prý jedině uplácením volby své docílil, dokončil svou práci a přítomně pracuje na zprávě své. Z předvedeného svědectví vysvitá prý, že 1.) nejméně 15 poslanců dostalo od Clarka neb jednatelů jeho za hlas jejich peníze, 2.) že devíti jiným peníze za hlas nabízeny a že nabídka tato dohromady \$175,000 obnášela, 3.) že přítel Clarka nabízen nejvyššímu návladnímu úplatek \$100,000 za vyhození obžaloby a 4.) že podobně velký úplatek soudci nejvyššího soudu nabízen byl.

1. Sněmovní výbor na záležitosti zahraniční vyslyšel ve středu bývalého konsula našeho v Pretorii, Macruma, vzhledem k obžalobám jím vzneseným proti úřadům anglickým, leč z výsledku jeho ukázalo se, že vše to, co o něm se namlouvalo a napsalo, pouhou je bouří v hrnečku bylo. Ukázalo se totiž, že mimo zjištěná fakta, že tři dopisy jeho censurem anglickým nedopatením otevřeny byly, nemá další tvrzení jeho žádného podkladu a že vše pouhou je domněnkou jeho jest. Sám do znal, že státní odbor o otevření dopisů jeho (vůbec ani nevěděl), ba že nečinil tak ani po příjezdu jeho do Spojených států a co tyče se tvrzení, že úřady anglické v rukou tajně písmo odboru státního mají, doznal, že se to pouze jen domnívá a to proto, poněvadž prý zpráva o tom, že do Soustátí odjeti zamýšlí, rozšířena byla den na to, kdy telegram podobného znění státnímu odboru odeslal. Nejspíše mluvil tam as práve tak mnoho, jako zde a pak není divu, že tajnosti jeho i vrabci na stěse znali.

† Republikánským úředníkům kentuckým, kteří o úřady své demokratickou mašinerií státního přivazování býti mají, doznalo se uznání vládou spolkovou a sice tím, že nejvyšším poštovním nálezem, že dopisy, pouze jmenem úřadu — ku příkladu "guverneru státu Kentucky" — označené, bez předavku jmena osobního, dodávány býti mají úředníkům republikánským.

### Z kongresu.

V senátu pokračováno v pondělí v projednávání celního zákona pro Porto Rico, při němž Davisem z Minnesoty podán návrh náhradní, jímž by svobodný obchod s ostrovem tím zaváděn byl a jímž by naše zákony o vnitřní dani i pro Porto Rico platnosti nabýly. V platnosti obě ustanovení zůstalo by do 1. března 1902. Zbytek zasedání věnován projednávání občanského zákoníku pro Alasku a sice usneseno na každický obor obchodu licenci uložiti. Táž obnášeti bude od \$10 do \$500 ročně. — V úterý pokračováno v projednávání civilního zákoníku pro Alasku a zbytek zasedání věnován opětně záležitostem Porto Rica. — Ve středu pokračováno v debatě o celním zákonu pro Porto Rico a konečně usneseno, by hlasování o němž v úterý odpoledne o 4. hod předsevzato bylo.

V sněmovně poslanců projednáván v úterý i ve středu rozpočet pro odbor válečný, při němž poukazováno inarně na to, kterak s penězi veřejnými mřháno jest. Tak ku příkladu požadována oprava, aby na dále počítáno bylo na výlohy cestovní pouze jen 4 centy za míli, leč návrh propadnul — propadnul vzor příkladu, že plukovník, když ze San Franciska do Washingtonu za účeli služebními jede, dostane dle stávajících pravidel na výlohy své \$2308, ač celá

cesta pouze jen \$77 jej stojí. — Mimo toho jednáno o předložení Thurstonově, kterouž doba, v kteréž konečná lhůta platební osadníkům na Otoe a Missouri bývalé indiánské rezervaci prodloužována jest a táž po tuhé debatě hlavně zakročením poslance Mercera přijata.

## POLITICKÉ.

### Přece měl pravdu.

Z Washingtonu oznámeno v úterý, že sekretářem státním, Hayem, doznáno konečně, že bývalý náš konsul v Pretorii, Macrum, pravdu měl, když tvrdil, že dopisy jeho anglickým censurem ctvářeny byly. Otevřeny prý byly "nedopatením" dopisy tři, vláda načež však v případě tom žádných kroků neučinila a to sice proto, poněvadž Anglie úředně omluvila se z toho díve, než konsulem o otevření poštovních zásek jeho státní odbor náš uvědomen byl. Omluva podána odboru státním vele-vyslancem Pauncefootem, kterýž ujišťoval, že otevření stalo se pouhým nedopatřením a ne snad z rozkazu vlády anglické. — K doznání tomuto přiměně tajemník státní jedině tím, že Macrum výkázal se obáčkami, jež důkaz otevření censurem v podobě úřední zálepky nesly.

## KRONIKA UDALOSTÍ.

### Statistika přistěhovalectva.

Dle zprávy státního superintendenta statistiky dělnické ve státu New Yorku jevil se ve čtvrtletí, 31. prosincem ukončeném, přírůstek 19,914 přistěhovalců proti čtvrtletí předchozímu, a přírůstek 23,012 proti témuž období v roce 1898. Celkem přibýlo ve čtvrtletí tom do New Yorku 74,862 přistěhovalců a ve čtvrtletí předchozím 56,978. Největší přírůstek jevil se u přistěhovalců mezi Slováky, a sice 3418, nebo li 121.7 proc. Za Slováky následovali Poláci s přírůstkem 3105 osob nebo-li 94.2 procent, načež přišli Chorvátí a Slovinci s přírůstkem 1845 osob nebo-li 85.5 procent. U židů jevil se přírůstek 63.2 procent, u Švédů 40.8, z jižní Italie 20.1, u Maďarů 20.1, u Němců 10 a u Irčanů 1.6 procenta. Co do počtu největce přistěhovalo se ve čtvrtletí onom osob z jižní Italie a sice 18,149, načež následovali Židé počtem 10,076, Poláci 6401, Slováci 6226, Němci 6118, Švédí 4436, ze severní Italie 4140 a Irčané 3745.

### Úmrtí.

V Cincinnati zemřel v pondělí ve stáří 81 roků zakladatel reformované církve židovské, rabín Isaac M. Wise, za jednoho z nej přednějších rabínů v Soustátí považovaný. Rodem byl z Čech, ze Steingrubu na Chebsku, vzdělání nabyt na pražském gymnasiu a universitě a roku 1846 usadil se v Albany, N. Y. Byl vydavatelem časopisů "American Israelite" a "Die Behorah" a bral čilého účastníkem v každém hnutí, ku vzdělání lidu jeho účelím. Po řadu let byl předsedou organizace amerických rabínů, kterážto organizace se loni z úcty k němu sjezd svůj z Bostonu do Cincinnati přeložila.

### Jenom 10 kaplanů

vydrží prý nákladem svým sl. Helena Gouldova mezi vojskem naším na Filipínách. Platí jim po \$90 měsíčně, mimo čehož i výlohy jejich kryje, tak že vydání její na účel tento přes \$2000 měsíčně obnáší. Učinila tak následkem toho, poněvadž prý kongres o jmenování kaplanů pro jednotlivé posádky postarati se opomenul a ona duše vojínů našich před zatracením věčným ochrániti chtěla.

### Neústavním

prohlášen byl v San Francisku zákon, posledním sněmem přijatý, jímž nařizováno bylo, že každický, i sebe nepatrnější článek v časopisech jmenem pisatele označován býti musí, tak aby, kdyby kdokoli článkem tím na cti uraženým býti se cítil, věděl, na koho se žalobou obrátiti se má. Neústavním prohlášen následkem toho, an v případě odsouzení pisatele článku příslušného část vysouzené částky do pokladny státní plynouti měla.

### Vrátili se do práce.

V Chicagu vrátilo se v pondělí do práce přes 100 stávkujících strojnůk, zaměstnaných v závodě Siemens & Halske a sice vyhověno požadavku jejich jak v ohledu mzdy tak i vzhledem k devítihodinové době pracovní. Vyrovnaní nedocleno prostřednictvím unie, s kterouž firma niého máti nechtě, nýbrž vyjednáno s výborem dělníků a zároveň usneseno, že veškery spory další, jež by mezi firmou a dělníky v budoucnosti vypukly, soudu smířlivému a konečnému rozhodnutí předkládány budou.

### Nový oddíl vojenský.

Sekretářem války bylo oznámeno v úterý utvoření nového oddílu vojenského a sice oddílu pacifického, kterýž zahrnovati v sobě má celé souostroví filipínské. Oddíl tento rozdělen bude na čtyři části a sice na oddíl severního Luzonu, jižního Luzonu, Wisconsin a Mindanao. Vrchním velitelem celého oddílu zůstane i na dále gen. Otis a podřízenými jemu veliteli budou gen. MacArthur, gen. Bates, gen. Hughes a gen. Robbe.

### Banka oloupena.

Ve středu kolem 1. hodiny ranní vloupali se neznámí lupiči do banky v Hanlontown, Ia., a po roztržení velkých pokladny nitroglycerinem s kořisti svou, \$2180 v hotovosti obnášející, beze stopy zmizeli. K ulomení výbuchu použili lupiči pokrývek z lázka, kteréž v bance pro nočního hlídače se nalézaly.

### Výbuch

udal se ve středu z rána v olejovně Union Pacific dráhy v Laramie, Wyo., při němž 15 osob poraněno a kamenná budova téměř úplně rozmetena. Převážná většina z raněných jsou hasiči, kteří požár v olejovně zaměstnání byli. Následkem výbuchu vzňalo se několik tisíc gallonů oleje a gasolinu, cež v budově složeno bylo.

### Z FILIPIN.

Z Manily oznámeno v pondělí, že gen. Otisem zakázáno provozování divadelní hry "Pro lásku k vlasti", v řeči tragické, a sice následkem toho, že hned při prvním představení k projevům proti Sp. Státům došlo.

Generál Otis oznámil odboru válečnému, že v Dogami stát při 11. března vojín Mike Porgozelski, kterýž do rukou povstalců co zajatec válečný se dostal.

### Z KUBY.

Z Havany oznamuje se, že tajemník spravedlnosti, Estevez, pracuje na opravě trestního zákoníka a sice hlavně v tom smyslu, aby stejné právo a stejné tresty všem zajištěny byly. — Doposud trestány byly totiž mnohem přísněji přetčině spáchané vůči kněžstvu katolickému a protestantskému, než když vůči jiným osobám spáchaný byly a práve tak mnohem pšněsněji trestán byl černoch neb domorodec, než běloh, kterýž z téhož přestupku neb zločinu byl usvědčen.

## DROBNÉ ZPRÁVY.

\* V St. Louis odporučeno velkou porotou sesazení dodávkového komisaře F. C. Meiera, jakož i žalování jeho na obnos, o kterýž prý město připravil.

\* V senátu iowánském přijata v pondělí předloha, zakazující současně práce vězeňské a zrušující uzavřené kontrakty na hotovení perleťových knoflíků a kbelůků pro maslovní, zadané káznici ve Fort Madison u Muscatine.

\* Prohibiční south-dakotští odbojvali v úterý státní konvenci svou v Huron a navrhli samostatný lístek s F. J. Carlisleem z Brookings za guvernéra v čele.

\* Ze Sioux Falls, S. D., oznámen v úterý zvláštní přírodní úkaz z okolí tamního. Sněžilo totiž téměř po celý den a při tom zároveň i hřmělo.

\* Ve Frankfort, Ky., skončil v úterý předběžný výslech s tajemníkem státním, Powersem, kterýž z účastnosti v zavraždění Goebela žalován jest a sice odkláněn týž soudou bez přípuštění záruky.

## Generál Joubert mrtev.

Z Pretorie přišla dne 28. března zpráva, že boerský vojevůdce, Pietrus Jacobus Joubert, zemřel na jakýsi žaludeční neduh. Oznamovalo se na počátku vypuknutí války mezi Boery a Angličany, že byl v jedné bitvě raněn, avšak neví se nic určitého o tom, aniž se sděluje, že by smrt jeho byla úspěšná následkem tohoto poranění. Se všech zemí, kam telegraf zprávu o smrti Jouberta zanesl, zaznívá jen chvála jeho co výtečného vojevůdce, statečného, ale zároveň velkomyslného bojovníka.

Joubert se narodil v Kapské šesadě z rodiny starých francouzských hugenotů, avšak již co letý chlapec se přestěhoval s rodinou svou do Svob. Státu Oranže. Byl vychován od útlého dětství v nenávisť k Angličanům, školního vzdělání se mu však dostalo jen v míře velmi skromné. Za to však byl co pravý Boer cvičen ve střelbě a válečnictví. Teprve ve věku dospělém si přivšvil dosti značné vzdělání a to jen z kněh. Když se Angličané zmocnili Natalu, vstěhoval se Joubert opět do Transvaalu, kdež se v častých bojích s domorodci vyšínil na stupeň nejlepšího vojevůdce. Domorodci se jej báli a hned se poddali, jakmile došli, že "Slie Piet" (tenký Petr) proti nim táhne.

Na těchto válečných výpravách se Joubert seznámil s Paulem Krugerem a od té doby si zůstali nejlepšími přáteli. Roku 1881 připravil Angličanům tu strašnou porážku u vrchu Majuba. Jeho plán to byl, dle něž Geo. Colley s celým vojskem anglickým byl od Boerů obklopen a donucen se vzdáti, což Transvaalu samostatnost zajistilo. V letech 1883—4, když se Kruger nalézal na cestách po Evropě, stál Joubert v čele vlády co president republiky a v roce 1896 byl zvolen náměstkem presidentovým.

Gen. Joubert co vojín byl vždy více nakloněn válce než diplomatickému vyjednávání, tak že Kruger s ním měl nemalou práci, aby jej zdržel od častějších projevů nepřátelských vůči Angličanům. Když nájezdníci Jamesonovi byli uvězněni v Pretorii, stál Joubert na tom, aby byli bez milosti postřeleni a jen největšímu úsilí Krugerovu se podařilo je zachrániti.

Skvělé výsledky počátku nynějšího boje s Angličany se přičítají hlavně Joubertovi. On provedl v celé zemi důkladnou vojenskou organizaci a na jeho nátlak byl Transvaal zásoben v čase míru množstvím materiálu válečného. Celá země byla rozdělena v 17 vojenských okrsků a každý okrsek zase v menší okresy, z nichž každý měl svého vojenského velitele. Všichni mužové byli vřaděni do vojska a cvičili se doma stále, čímž bylo dosaženo takové organizace, že během 48 hodin stála celá boerská armáda k boji připravena.

Sami Angličané ctějí Jouberta co šlechtěného svého nepřtele. Byl lidským a velkomyslným i ve válce, neb vždy nalezal na to, aby se v boji šetřilo všech možných ohledů na zákony lidskosti. Když v roce 1884 Boerové vpadli do Beuanská, byl Joubert jediným, který se tomu opěl. Chtěl se poděkovati z hodností svých, nechť je sloužiti vládě, která úmluvu učiněných nešetřil. Proto mu musela vláda transvaalská povoliti a nařídila Boerům opuštění území, jehož se v Beuansku zmocnili.

Mrtvola Joubertova byla pohřbena 29. března prozatím v Pretorii, po skončení války však má býti převezena do hrobky, již má na své farmě postavenou. Vrchním velitelem vojsk boerských na místě Jouberta se má státi gen. Louis Botha, avšak prozatím se postavil Paul Kruger sám v čelo vojska co nejvyšší velitel. Ač mají Boerové několik schopných vojevůdců mladších, přece se žádný Joubertovi nevyrovná, tak že ztráta jeho jest pro ně nenahraditelná.

Anglické časopisy píší o Joubertovi vesměs uctivě a chválí jeho statečnost i šlechtěnost. Vyslovují náhled, že při uzavírání míru bude přitomnost jeho postrádána, neboť on by mocným vlivem svým zajistil působit ve prospěch

## Nejlepší tvrdé a měkké uhlí...

Dochází nás nyní lesklé, suché a dobře prosáté tvrdé uhlí a raději svým zákazníkům, aby se uhlím na zinn zásobili, poněvadž cena v bruku stoupne. — Prodáváme též všeho druhu uhlí měkké, od \$8 75 do \$7.50 tona

## COUANT & SQUIRES,

Telefon 930. Sklad: 17 a Mason. Písárna: 1406 Farnam.

## Koutský Paint, Glass & Wall Paper Co.

429 N. 24th St., (Glasgow Block) So. Omaha.

Dokonalý a úplný výběr všeho druhu barev, skla, nejnovějších vzorků papírů na stěny, rámečů na obrazy, atd.

Zboží prodává se za hotové ve velkém neb malém. Práce barvířské a natěračské i barvení návěstních tabulí, atd., vykonávají se dobře a spolehlivě. Pouze nejlepší dělníci se zaměstnávají.

James Koutský, říditel.

míru, an nahléd, že další odpor jest marným. Ano některé časopisy anglické pronášejí náhled, že by nebylo ani došlo k nynější válce, kdyby byl stál Joubert v čele vlády transvaalské co president.

Nyní po smrti generála Jouberta vychází na jevo, s jak malou hrstkou vojska dovedl způsobiti Angličanům tak citelných ztrát na Tugelu. Překročil řeku jen s 3000 muži a 6 děly, rychlými pochody a nenadálými útoky na různých místech způsobil Angličanům takové porážky, že se domníval míti naproti sobě armádu 10,000 mužů. Když pak zvěděl, že se Angličanům dostalo značné posily, ustoupil s malým sborem svým za Tugelu, nezatřív ani jediného děla a žádný z jeho vojáků nepadl do zajetí anglického.

## Z NAŠEHO MĚSTA.

— Slavnost J. Amose Komenského, uspořádaná ve středu večer od zdejší české obce protestantské v Sokolovně, setkala se s dobrým zdarem. Povětřnost byla sice nepřiznivá, ale vzor tomu se prostorná síň Sokola naplnila slušně, tak že lze počet návštěvníků asi na 500 odhadovati. "Brzy po 8. hodině bylo započato s provalčením programu a než byl ukončen, bylo již půl jedné v noci. Program byl bohatý a zajímavý, který od počátku až do konce poutal účastníky slavnosti a téměř po každém čísle následoval hlučný potlesk obecenstva. — I řeči tu prosloušené se těšily pozornosti, ač ne v té míře, jako zábavná čísla programu. Zvláště přednesy dítek byly stopovány s velkou napnutostí, neb bylo patrné, že si pánové a dámy slavnost pořádající dali velkou práci i nacvičením četných zpěvů, pochodu a řečí těch malých dětí. Věnění obrazu Komenského za zpěvu a pochodu dítek tvořilo krásný počátek a sjezd národů neměl krásný konec výkonů dítek. Pro obsáhlost programu se nelze rozepsati podrobně o jednotlivých číslech slavnosti, proto se musíme omeziti jen na pochvalu všeobecnou, že se veškerá čísla zábavná velice líbila a pan Letovský byl neutuchajícím potleskem ku svému sólu na čelo donucen přidati ještě po kousku. Ostatně i jiná čísla, hlavně dvojzpěvy, některé sbory a závěrečný čtvero-zpěv, byla dlouhotrvajícím potleskem odměněna a jen přílišná délka programu nedovolovala opakování nebo přidavky k dotyčným číslům. Zvláště ale pozoruhodny byly řeči tu pronesené. První řeč pana Pípalu nám vyjádřila, co jsme již z předu sice věděli, jaký účel slavnost ona má. Náboženský, agitační, aby se české evangelické obci zdejší dostalo více přízně a přivrženců. Z řeči rev. Pípalu vyznívalo, že ti naši čeští presbyteriáni jsou vlastně těmi jedinými následovníky J. A. Komenského a pravými Českomoravskými bratry, národ český pak že nejlepe uctí památku oslavence, když se vrátí k té jeho víře. Rev. Pípal kládí hlavní váhu na to, že Komenský byl bohoslovec, povolání jeho co paedagoga, vychovatele, že bylo vedlejší, jen že pan Kostoryz ve své řeči toto vyjádřil rev. Pípal zase diskreditoval tím, že prohlásil pedagogické spisy Komenského za to jediné, co nám až

na dnešní dobu uchovalo památku jeho. Bez těchto spisů by již dávno upadl v srb zapomenutí, pravil pan Kostoryz a s ním to praví celý vzdělaný svět. Také pravil rev. Pípal, že Komenský nebyl žádným reformátorem, což jest ovšem pravda, ale tu zase pan V. A. Jung ve své řeči tvrdil, že byl velikým nejen co reformátor, ale i co vlastenec. Tak jsme měli potěšení ze slov těchto tří českých řečníků seznati, kterak se na vzajem opravují, ač měli úlohy dobře rozdělené: jeden mluvil o bohoslovci, druhý o vychovateli a třetí o vlastenci. Zvláště ta vlastenecká řeč pana Junga zaslouží bedlivější pozornosti, již jí však věnovati chceme ve zvláštním článku příště. Vyslovil se totiž, že jazyk, řeč, není to hlavní, co zasluhuje péče a práce národa, je prý to jen prostředek k dosažení cíle a cílem tím je duševní svoboda a povznesení. Pan Pearce, superintendent zdejší školy, ovšem se ve své řeči přidržel jen svého oboru, totiž školství a naznačil obecenstvu, v čem J. A. Komenský vynikl daleko nad dobu svou. Naznačil všechny hlavní známky Komenského školské soustavy, která teprve nyní, téměř po třech stoletích, dochází všeobecného uznání. Pochválil ve své řeči suahy Čechů a všech přistěhovalců, že učí dítky své znáti vynikající muže svého národa, čímž právě z nich čim nejlepší Američany. Pan Kostoryz mluvil taktéž o Komenském co vychovateli a tu ovšem nemohl jinak než opakovati po česku, co před ním již pan Pearce řekl po anglicku, čímž úkol jeho byl nemalý stížen. Ostatně to byla zábava krásná, třeba měla náter náboženský a je k přání, abychom podobných zábah měli více než těch obyčejných trdlovaček. Naši Českomoravští presbyteriáni si zůstali i v tom důsledni, že v nálevně sokolské nic neprodávali a obecenstvo to také vydrželo bez piva.

## Do Paříže.

Kdo se chce letos podřívati na výstavu, učiní dobře, když si pojistí místo ihned, poněvadž později bude velice nesnadno místo obdržeti. Firma F. Brodský & Co., 1389 Second Ave., New York, zastupuje všechny evropské linie a může každému posloužiti dle jeho přání. Firma F. Brodský & Co. má jednatelství pro následující linie: North German Loyd přes New York, Baltimore a Galveston, Hamburg American Line, Red Star Line, Holland-American Line, Compagnie Générale Transatlantique, American Line, White Star Line, Cunard Line a Anchor Line. Dověděti se ceny přepravu a lístky železničních stačí zaslati poštovní lístek. 28tř

## Výprodej obuvi za účelem stěhování.

Budeme se stěhovat, neradi bychom však stěhovali naši obuv a proto snížili jsme ceny na polovinu. Anton Bilek prodá vám tři až čtyřdolarovou obuv za 98 centů. Neříte to báčorka. Přijďte a přesvědčte se.

C. J. CARLSON, 107 So. 16th Str., nástupe po W. N. Whitney naproti Hayden's.

Předplácejte svým přátelům neb známým do Čech Hospodáře; stojí pouze \$1.50 ročně.